

Vincenti expandit gremiū suū: qui
pugnāti dederat spiritum suum. **O**
victor anima que sicut passer tras
volans mūdi laqueos euasisti: res
pice ad incautas animas iteratas
illis. penditantes in illis. ut tuo pa
troanio eruiamur. **O** miles emeri
te q̄ xpiane mulier duris laborib⁹
angelice felicitatis requiem pmutas
ti: respice ad imbelles et imbealles
commilitones tuos: qui inter hosti
les gladios et spiritales nequias
tuis laudib⁹ occupamur. **O** victor
indite. qui et de terra et de celo glori
osissime triumphasti. illis gloriā no
biliter superbus despicens. **E**t hui⁹
regna pie violentus dirapiens: res
pice de celo ad victos terre: ut hoc
sit tuorum consummatio triumphorū
si et nobis demū viassi te sentiam⁹
Nam si ex te nomē tibi perfecta ve
ritas nomis ex nostra liberatione re
sebitur: **E**t certe deest interpretationi
q̄dū nos qui tui sum⁹ minime libe
ramur. **E**t pium/ q̄ dulce/ q̄ suave
o victor in loco afflictionis et in hoc
corpore mortis te canere te colere te
precari: nomē tuū et memoriale tu
um fauus distillans in labijs capti
uorū: mel **E**t lac sub lingua eorum
qui tui memoria delectantur. **E**rgo
ergo fortis athleta/ dulcis patrone
aduocate fidelis / exurge in adiuta
rium nobis: ut et nos de nostra e
reptione gaudeam⁹: et tu te plena
victoria gloriaris. **¶** **O** omnipotens
pater peccauim⁹ tibi facti filij alieni:
h̄ appropiam⁹ i victore: q̄ dū vici
cupiditate suā. vincat **E**t ieam tuā:
nos q̄q̄ in grām potenter restituat

O victor ihu te in nō victore lauda
mus: quia te in illo viasse cognoui
mus **D**a ei piissime ihesu sic de sua
in te victoria gloriari: ut nō subeat
obliuio nostri. **F**ili dei imitte ei nos
tri semper in conspectu tuo memorē
esse: nostrā in tuo tremendo iudicio
suscipe **E**t agere causā: qui cū patre
Et spū sancto viuis et regnas deus:
per omnia secula seculorū **Amen.**

¶ De re mo beati bernardi in festa
beate marie magdalene.

Modie misericordia et
veritas obuauerunt
tibi: **E**t multitudo mi
serationū domini in
peccatrice feminā tu
fusa est. Filius enim virginis pecca
trix et menstruate manib⁹ attrada
tur: deūq; atq; dei filiū mulier ifu
rita contingit. **T**angit pedes mū
di atq; mūdantis imūda: et vestigi
is creatoris. mulier criminosa pro
cūbit. **T**ransit in affectum cordis
pauitatur. et redit ad cor: **E**t mag
tudine scelez. lacrimarū multitudo
condēpnat. **D**issimulat pietas tan
gentis officii: et obsequiū instātiā
remuneratori⁹ ille maiestatis ocul⁹
felix indignatiōe nō ispiat. **O**scula
tur maria pedes xpi frequētib⁹ os
culis: et ocul⁹ iundantib⁹ vestigia re
deptoris infudit: tergit crinibus:
odoriferis illinit et irrorat vnguet⁹
Videt et iudet singularitatis ama
tor: et utrūq; edarguit pharisei iac
tātiā: illū ignorantie. p̄sūptiōis istā
Het deliberas punitiōis suspēdit iudi
ciū dū affectat obsequiū: **E**t incedurā
retinet prepatam: et donec marie

sacrificium in holocaustū p̄transcat
Gaudent angeli sup̄ peccatrice pe
nitentiā agente ⁊ ⁊ odoris fragran
tia celestis ille conuētus aspergit.
saluantemq; et saluandam tota mi
sericordie dulcedo p̄tingit. **V**bi ha
bundauit delictum sup̄habundauit
et grācia ⁊ numero sitatem carni
nū p̄pōderans pietas interdudat
Et magna multitudo dulcedinis
tue dñe in peccatrici confēssioe ⁊ q̄
iusta reprehēssio in phan̄sei supbia
et abusione **E**numereatur obsequē
tis obsequiū ⁊ p̄ obliquū tangit
indignantis iniquitas ⁊ tota lēali co
herentia symonis iudicia impugnā
te. **E**t qz ubi spiritus dñi ibi liber
tas ⁊ dimittatur illi peccata q̄ mul
tū diligit ⁊ imittantur illi qui mul
tū negligit **N**on erat satiat⁹ ab
vberibus sponse. nec induerat com
passionis affectum ⁊ legem relege
que miam nescit. nouit iusticiā **L**ex
dura duris et lapideis puulgrata ⁊
parata p̄cutere ⁊ nesciens misereri.
Lex excludens penitētie locū ⁊ veni
am negans ⁊ emēdationis ignara.
Lex vinū durū et acidum de botris
amarissimis eliquatum ⁊ consecratū
feritati. diruatū israeli. saluatori p̄
pinatum **V**inū de quo dētes bibe
ntium obstupescunt ⁊ nō de geninuē
ditis illius quod saluator bibit nō
uū in regno patris sui. **V**ere
meliora sunt vbera sponse vno isto
Eucnā aīe sunt ista? **P**rocedat in
medium paul⁹ apostolus ⁊ vbera
felia lacte manātia nobis assignet
Gaudere inquit cum gaudentib⁹ ⁊
flet cum flentibus **O** q̄ breui ser

moniūculo totius religionis de p̄sing
it insigne ⁊ q̄ eleganti clausula p̄o
posuit pietatem. equitatem statuit.
submouit inuidiam. **H**is vberibus
mater ecclesia lactat p̄ficientes ⁊
nutrit perfectos. **G**audere inquit
cum gaudentib⁹ **F**atiscat hinc secu
lans plausus insania ⁊ leticia mū
dialis abeat ⁊ qz non est gaudere
impijs diat dñs. **N**ūquid illorum
os gaudio repleti estimas. qui letā
tur cū malefecerint ⁊ exultant in
rebus pessimis? **N**ec illi qui lau
dib⁹ adulatorijs capiuntur ⁊ diuino
iubilationis agnouere leticiam **N**ū
quid qui vestiuntur purpura ⁊ bisso.
et epulatur cotidie splēdide. gaudi
um ⁊ leticiā obtinebūt? **A**bsit vt in
terea suauiter viuentiū gaudiorū in
ueniatur materia. cū tant⁹ alterna
tionib⁹ tota mūdi facies imutetur ⁊
vt eleuās allidatur et respiret alli
sus. **N**ec est gaudiū continuās iocū
ditate firmissimū ⁊ quod p̄fect⁹ ani
mus de secura sibi cōscientia pollice
tur. **M**ens enī ab huius mūdi asp
gine pure p̄fessq; deteresa. et i diui
ne cōtēplationis acamine. totum
desiderij sui figens affectū. gaude
gaudet in domino ⁊ exultat ani
ma sua in deo salutari suo. **T**alis
anima minas aspnat. nescit timo
rem. spem falsā eludit ⁊ omniū scan
dalorum immunis. i pace in idipsū dor
miens requiescit **P**ax multa diligen
tibus legem tuā ait iustus ⁊ et non
est illis scandalum. **N**ouerat enim
quia littores nō persequuntur mar
tires ⁊ sed corzonant. **C**um huiusmo
di gaudentibus gaudet apostolus ⁊

et ut habundantib9 gaudeat tota se-
curitate p'mittit. Hoc gaudium cer-
tum et plenu est: tantoq; cert9 ite
q'to vian9 ar ea p'temptat9 unpri-
mitur. Hec est mamilla cōgratula-
tiois. de qua lac exhortatiois effū-
ditur. quo nutritur p'fecti: ut cū a
uulsi fuerint a lacte isto. epulentur
ab introitu gl'e dei. // **¶** Secūda ē
flecte cū flectib9. Nūquid aplūs
p'cipit flecte tēu amissionē. internul-
sionem voluptatū. filioz mortis.
mozo9 istantiā. grauitatē iopie.
potentiā fortio9. Absit ploradi ei
sūt qui taliter plorāt. Religiosa enī
tristitia. aut alienū lugeat p'cem. aut
p'p'riū. Beati quoq; luctus in hac i-
tentioe versatur: qz cōsolatoriā pos-
sunt in hac expectare dulcedinem.
¶ Leni et dulcissimo spū ibutus ē
spūs ill9. qui nouit i spū lenitatis
peccantē instruere. suspēdere vindic-
tam: et affectuosis viscerib9 inuiscere
sibi peccatōrē donec vite redda-
tur. De hac cōpassionis manilla
lac cōsolationis effunditur: et hoc
lacte pascit apostolus illos qui soli
do cibo vesci nō possunt. Amator in-
nocentē. p'as amie9. patientie ci-
bus. patientibus p'patiens. et agau-
dens gaudentib9: perfectionis me-
tam cursu cōsummato p'tingit. // **¶**
Hec sunt vbera lactis. irrorata li-
quoribus: meliora vīno. lege dulci-
ora. mīam sonantia: et dolentia pie-
tatem. Fragrantia inq̃e vngētis op-
tinis. Digna p'p'rius vbera de qui-
bus eliquat vngētio9 infinitas:
odorata diffusioe diuitatem dei vi-
uētis arāquaq; respergens. Hec

sunt vngētia que regina saba actu-
lit in iherlm: de quib9 dicit scriptura
Non sunt allata vltra aromata tā
multa. q' ea que dedit regina saba
salomoni. **¶** Excellenter appositae
optima spūs ille subtilis: q' tota si-
bi libri hui9 capit positione. Est ei
vngētum bonū qd maria pedib9
saluatoris infudit: est et meli9 qd
eade si tamē eade sup caput reābē-
tis effudit: est et optimū qd et p'p'ri-
p'parauit toti corp'i xpi. // **¶** Pa-
mū vnguentū contritiois est de re-
cordatione p'ccō9: de spū contrito
et cōtribulato descēdes. Hoc infun-
duntur pedes illius qui ābulat sup
pennas vento9: hic odorat maria
in loco vbi steterunt pedes ei9. **¶** De-
terunt inquam: quia validissima a-
moris manu pedem vtrūq; retinu-
it. vtrūq; donec p'ungeret: et audi-
ret criminū remissionē. et dimissio-
nem in pace. Remittuntur inq̃e tibi
p'ccā: et vade in pace. Magnā p'p'ri-
us miseriā magna mīa diluit. et
abstergit: et hoc quātē festināter:
qz sine vllō intervallo p'ungunt. et
lacrimae peccatricas. et mīa saluato-
ris Remittuntur p'ccā. et in pace di-
mittit: ut et de p'p'riis sit sollicita:
secura de futuro. Pedes isti sūt mīa et
iudiciū: qz alterū sine altero oscula-
ti vel temeraria securitas ē: vel de spa-
tio fugienda. Quis dei mīam indefinē-
ter attēdes nō statim tepidioris vite
q'etē exoptet? Cū enī cogitat vni-
uersitatē dñm formā seruū p' hui9
suscipe. cūq; ita et trib9 ānis opati sa-
lutē nrām i medio terre hui9: capi.
ligari. lacari. cūafigi. et hoc totū

pati pro filiis hominum: statim decepta
na spe sibi blanditur et alludit. gau
det observari in misericordia et miserationi
bus: iudicium nescit. ignorat iustitiam
et puniendi estimat non puniri. Fal
litur qui sic osculatur misericordie
pede. ut pede iudicii non attendat: et
qui totum de misericordia pede presumit: et
solum ad salutem sufficere credens
et credit. **VII.** Rursus autem abducat
os. et iudicii pedem crebrioribus os
culis intertangit. subauditur carnis
animeque substantia: et utriusque hominis
statum vehementior aucta percellit.
Horrendum enim est incedere in ma
nu dei viventis: et offendere creatu
rem. nescire dominum. recalcitrare do
minantis officium imperio: qui habet
potestatem corporis et animam ponere
in gehennam. Terribilis certe sicut
ait apostolus quedam expectatio iudi
cij: quando ignis in conspectu eius ex
ardescet. et virtutes celorum move
buntur. et vallantibus conscientijs la
titudinem mundi validissimus ignis
aduret. Nichil propterea terribilius quam
videre latronis officinam plenam
sanguine. accumulata opprobrijs. tor
mentis undantem. Quis hec diutius
cogitans non statim peremiscat: et
in desperationis rotetur abyssum? Non
est igitur huic pedi morosi inamben
dum: ne pietatis intuitu ferocia iudi
cantis inducat. Utique igitur inun
gat pedem aie penitentis affectus:
et nunc misericordiam amplectens. nunc iudici
um deosculans contrituli spiritus offe
rat holocaustum. **VIII.** Vide mariam iu
dicii pede fortiter attendente: dum no
bilis et laeta mulier coniunctum fa

ciem non attendit. Et cetero corpe non
noluitur pedibus maiestatis: doloris
plena. timoris impatientis. concupiscentie
iaculo vulnerata. **IX.** et misericordia pedem
labijs impressioibus osculatur: cuius
spe fient in heret vestigijs recepta
ris: donec audiat. renuntiantur tibi
peccata tua. **X.** Hanc preciosum un
guentum: quo non solum terrena domus.
sed etiam celestis aspergitur. Vilissi
me autem sunt species eius de quibus confici
tur: et magna eorum copia intra nostras
oculos poterit inveniri. Preciosa igitur
nostra plantata in conscientijs nostris quo
rum numerositas per multitudinem nu
merari non potest. species eius sunt: ipsa
igitur in mortariolo piume materia
tioris pistillo confusa. et respersa dis
cretionis oleo. doloris igne supposi
to. et in eno discipline cocta. ungue
tum exhibet preciosum. et acceptum pedibus
salvatoris. **C**onpendiose autem istud
fecimus. sapientia rerum occasione petit
relinquentes: et licet materia videat
atur indignior. inter bonum tamen est un
guentum istud quod domum replet. pene
trat celos. angelos letificat: et beati
tuti leticiam refundit et gaudium.
Hoc est sacrificium iusticie: quia sacri
ficium deo spiritus contritulus.
XI. Secundum unguentum est devotionis
de reordinatione beneficiorum dei. Propter
dignissima huius unguenti compositio:
et in istius compositione poris est conspersio
vilipendenda. Eius enim species de celesti pa
radiso ablata sunt: et in terra filiorum
hominum nequeunt inveniri. Virtutes ei
diuinitus collate. et in mortariolo pec
toris. pistillo diligentissime medita
tionis contrite. et exultationis oleo

superfusa. suffuso igne iusticie. et hu-
militate. et odor et virtute mirabile :
quod solum super caput dei recuben-
tis possit effundi et exhiberi reueren-
tie maiestatis. **¶** Sed et hoc recolligi-
mus breuiter : illis qui multa de
pauis exapere cognouerunt verbo-
rum multitudinem reseruantem. Pro-
tanta tamen vtriusque differentia .
et secundi sublimitas attendenda :
quoniam illud est sacrificium deo spi-
ritus contribulatus : et istud est sa-
crificium laudis quod honorificat de-
um . **¶** Pedes igitur vngimus salua-
toris . cum de peccatis apungimur :
vngimus caput . cum de collatis vir-
tutibus virtutum largitori gratias
cumulamus . **¶** Interstich tamen mo-
rositas inter pedes esse debet et ca-
put : quia profecto diffillimus et
presumptuosus saltus est . a vestigi-
is ad virtutem domini transuolare .
¶ Neque enim eadem que vngit pedes .
vngit et caput . cum illa meretrix nichil
horum fecisse legatur : secundum illud
¶ Verte impios et non erunt . **¶** Vngit
ergo maria sanctum verticem domi-
ni . profecto iam electa . iam familia-
ris effecta : longeque peccatrici illius
obuoluta vestigiis . quam infelix ille
septenarius confundebat . Porro si
duo premissa unguenta tante dig-
nitatis sunt ut alterum pedibus . al-
terum complacere capiti dominantis :
illud tertium quod optimū est et su-
perexcellens ubi nam inuenire pote-
rimus ? **¶** Sed absit ut sponsa verita-
tis a veritate dissentiat : et tale ali-
quid habere se iactet quod habere

non possit . **¶** **¶** Est ergo tertium
unguentum pietatis : quod est sup-
omnia aromata morbis omnibus
et periculis salutare : quodque nulli vn-
quam pesti inueniatur inefficax . De ip-
so namque sic legitur . **¶** Maria magda-
lene et maria iacobi et salome cime-
tunt aromata : ut venientes unge-
rent ihesum . **¶** Vides ne in prima fron-
te capituli propositum . quod non vna
vel due sed tres vix sufficiunt ad e-
mendum tante compositionis ungue-
tum ? **¶** Intelligis quia non pedes aut
caput . sed totum crucifisci corpus si-
bi vendicat ista confectio . **¶** Confectio
sine dubio preciosa : que toti sufficit
at corpori creatoris . **¶** Et attende quia
unguentum pedibus infusum a deo
dignantissima lenitate suscepit : ut
pharizeum murmurantem parabolica
prolixitate conuinceret . et rectoris
suggillaret exemplo . **¶** Sed et de refu-
so super caput eius unguento : disci-
pulos indignantes arguit : bonum
mulieris opus esse protestans : et tu-
mida eorum animositate verbis compes-
cuit moderatē . **¶** Hoc vero tam salubre
tamque misericordiam in mortuo suo corpore
noluit expendi : quod vivo utique reser-
uabat . **¶** Duo enim corpora habet christus :
vnum quod suscepit ex virgine : alterum re-
desit . quod carum habet benignitas redi-
mentum . **¶** Denique illud pro isto morti expo-
suit et tormentum : addidit enim iuxta sce-
leratē . morte turpissima deponatus .
¶ Poteramus ne tam salubrem confice-
re confectioem ? **¶** Vniuersę miseri mi-
serie tam animarum quam corporum oculo
pietatis inspicite species eius sunt .
¶ Isti igitur in mortuario largitatem .

dulcedinis pistillo conficte. et deli-
nite caritatis oleo succenso compassio-
nis igne. et in eno persecrantie des-
pumate. vnguentum faciunt ipsis e-
nam angelis amirandum. **D**um vi-
ri diuiciatum in domo domini virtutibus
inuestigamus an apud eos huiusmo-
di habeantur vnguenta. **D**um
occurrent michi paulus sicut ubique so-
let. totus presenti delibutus vngue-
to. **Q**uis infirmatur inquit. et ego
non infirmor. **F**elix anima facta sibi
tanquam vas perditum. ut omnium mi-
serias in sua continentia colligaret. et
totum se toti corpori christi donauerat.
omnibus omnia factus. ut omnes lu-
crificaret. **S**ed et ille simplex et
tutus et timens deum. vide quomodo non
hominem primo vero hominem et quod
verum est super hominem ambulabat.
Paulus inquit fui et ego. et per clau-
do. pater eram pauperum et cetera.
Qui sic eum hoc vnguento perun-
xit. ut de misericordie thalamo lac-
rimis irroratus exiret. **D**aniel
recolo quod non semel sed omnibus diebus vite
sue lugebat super saul. cum sciret illum lo-
gum ab oculis diuinitatis elongatum. **N**on
cessabat tamen compassio. quod dolentem animam
irrepperat. fundens lacrimas. et si non
profuturas. puras tamen **D**avid patri-
dam filium continua deprecatione
plorabat. plorans in eo non carnis
necessitudinem. sed fidei destructionem.
Cerne quomodo ioseph tu-
tus hoc melle illitus erat. **V**eniunt
fratres non iam ante fratrem. sed
ante dominum assistentes. et consilii pro-
ditionis hominibus tui. fratribus suc-
cessores. **V**idet eos ioseph et omni-

um iniunctum in membris dulcissimis
fletibus inundatur. et pietas ad pe-
qui intus latitat. foras per oculos
emanat. **F**ugit odium. ne scit iram.
tempus iracundie non reseruat. red-
dens bonum pro malo. pro crude-
litate dulcedinem. **P**ene quin
oblitus sum moysen a deo sacri li-
quoris huius rore perfusum. ut to-
tus ex eo supfundatur et profluat.
Peccat israhel. et moyses peccante
reconciliare nititur creatori. sed dissi-
mulat dominus exaudire rogantem.
Pro mittit plurima moysi creator
omnium. et ferendi licentiam querit
a moysen qui moysen fecit. **D**imittite
me inquit ut irascatur furor meus con-
tra eos. et faciam te in gentem mag-
nam. **R**espondit moyses **S**i dimit-
te dimittite. **A**licum dele me de libro
quem scripsisti. **O**bsupescenda profecto
dulcedo. **E**t principatum respuit ge-
tis alieni. et de libro viuendum de-
lecti desiderat. nisi peccantibus di-
mittatur offensa. **H**ec sunt vin-
guenta propitiationis et misericor-
die. que a sponse uberibus eliquan-
tur. infirmitates omnes fugantia
profligantia passiones. **F**elix mari-
a unxit pedes iesu. feliciores eadem.
unxit caput auctoris. feliciissima
que rorem vnguentarium toti cor-
pori christi preparauit. **C**onsi-
dera quod vehementissimo dilectio-
nis affectu. beata hec mulier di-
ligebat christum regem. **D**omi-
ne inquit si sustulisti eum. dicito
michi. et ego eum tollam. **Q**uem
eum maria. et cum de nullo fece-
ris mentionem. ad quem relatione

facias? Putasne qd in oibus cordi-
bus versetur ita memoria dilecti
tui? sicut et in consistorio cordis tui?
Et ego inq̃t cum tollam? ita res
hoiem pfecte etate. vitu au9 corpi
vir centu libze suffiaut vngueto9
tenerima mulier portabis et tol-
les? Ardens et affecta locutio? que
de puritatis amore refusa. pmittit
quod implere no potest. Nichil ei a
mati difficile esse videt. Quis des-
perare debeat? ita peccatrice non
solu venia. s; et glam cōsequente?
Ipsa hodie intercedat p peccatis
nostris? et placatu nobis reddat in-
dicem nostru amicu suu? qui est su-
p oia benedict9 deus in secula Amē

Quinta nona epla beati bernar-
di abbatis ad matheū albanensem
epm super omelia sua de villico in-
quitatis

Reverentissimo dño suo
matheo venerabili dei
gratia albanensi episco-
po: frater bernard9 vti
q; su9 quicquid seru9 dño et filius
patri. Et a roma p dñu seruulum
cassimu nostrum beluacensem abba-
tem. sup eminentia magnitudinis
vestre/puitati mee mandauerat. vi-
delicet qd ea q sup euangelii de vil-
lico inq̃tate/de9 michi dixisse dona-
uerat vobis trāscriberem? et si se-
ra nūc tantē nō mīmū pauid9. ne qd
ibi insulsū vos offendat transmitta
Super hoc igitur queso vos in me
pietatis et caritatis habundare vis-
cetibus? quatinus et ignoscatis
michi qd distuli; et emēdetis vobis

incredulum qd obfuli. Auctoritati
nāq; prudētie vestre reseruari id cor-
rigendum? et supliat offero. Et
cultellum qui vulgo quinnices nū-
cipatur. habens manubrium de
ebore cum cartula mitto? quaten9
i. xstura quam auulsione dignam
adiudicauit meo gladio succida-
tis. De cetero precor vestre pietatē
habundantiam? ne in orationib9 ves-
tris obliuiscamini mei? qui sine ob-
liuione vestri cotidie memoror. vbi
propeius posco misericordiam dei.
Valete.

De dñm lucam.

In illo tempe? dixit ih̃s disci-
pulis suis pabolam hāc. Nā
quidam erat diues qui habebat vil-
licum? et hic diffamatus est apud
eum. quasi dissipasset bona illius.
Et reliqua.

Omelia lāonis eiusdē beati ber-
nardi abbatis

Hic sci euāgelij lāo
quāte sit vtilitatē et i-
hystoria simpliat ad
lram dicta. et morali-
ter expedita pūctis
auditor aduerfet? si autem cordis
apposuerit et ex deo est. Hic cui ve-
ritas oit. Qui ex deo est. verba dei
audit. Qui subiūgit reprobis dices.
Propterea vos nō auditis qz ex de-
o nō estis. Dicam9 ergo. Nō qui-
tū erat diues. Quātū ad lram nos
id enarrare nō cōuenit: lra em p se
patet. Cui9 tñ vtilis est narratio /
minus dotis. minus q; caprabus?
ceteris sit exponenda. Nō quidam